

universidade
de aveiro

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS (LIETUVA)
KLAIPĖDOS UNIVERSITETAS (LIETUVA)
MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS (LIETUVA)
VILNIAUS UNIVERSITETAS (LIETUVA)
AVEIRO UNIVERSITETAS (PORTUGALIJA)

DOKTORANTŪROS STUDIJS

Socialinių mokslų sritis

Edukologijos mokslo kryptis 07S

Doktorantūros teisę edukologijos mokslo kryptyje įgijo Vytauto Didžiojo universitetas (administruojantis universitetas) kartu su Klaipėdos, Mykolo Romerio, Vilniaus universitetais bei užsienio partneriu Aveiro Universitetu (Portugalija) patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. V-1019.

Jungtinės doktorantūros institucijų patirtis, rengiant edukologijos mokslininkus. Vytauto Didžiojo, Vilniaus, Klaipėdos ir Mykolo Romerio universitetai, siekdami atliepti naujus iššūkius edukologijos mokslui, sujungti mokslininkų potencialą ir stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą, sukūrė naują edukologijos doktorantūros tinklą. Šie universitetai turi patirtį plėtojant tarpinstitucinį bendradarbiavimą, telkiant įvairių institucijų resursus ir pajėgas vykdyti doktorantūros studijas ir rengti jaunos mokslininkus. Vytauto Didžiojo universitetui koordinuojant, 2005-2007m. įgyvendinta inovatyvi doktorantūros konsorciumo idėja. Projekte „Tarpuniversitetinės edukologijos doktorantūros konsorciumo sukūrimas“¹ sukurta ir išbandyta tinklinė doktorantų rengimo struktūra, kur buvo koncentruojami keturių universitetų (VDU, KU, ŠU ir VPU) resursai siekiant pagerinti edukologijos mokslo (doktorantūros) kokybinius rodiklius, apimančius mokslines kompetencijas, būtinas konkurencingam ir integraliam moksliniam bendradarbiavimui Europos ir pasauliniame lygmenyje, išplečiant sąveikos tarp mokslinių mokyklų ribas bei užtikrinant mokslininkų ir doktorantų dalykinį bendravimą. Taip 2005-2007 m. buvo padėtas pagrindas šiai jungtinei edukologijos doktorantūros programai.

Doktorantūros aktualumas mokslo raidai. Europos Komisijos Programa EUROPA 2020² konstatuoja tris Europos intelektualinio augimo kryptis: įtraukties, darnos ir sumanumo. Kiekviena kryptis numano edukologijos mokslininkų dalyvavimą tyrimais kuriant žinias, kuriant ir taikant švietimo ir ugdymo inovacijas, prasmingai naudojant naujausias technologijas. Programoje numatoma, kad tyrimai ir inovacijos švietimo ir ugdymo srityje padeda kurti naujus produktus ir paslaugas, kurie skatina socialinį ir ekonominį augimą padeda įveikti socialinius iššūkius.

Ugdymo ir švietimo reiškiniams plečiantis makro reiškinių - visuomenės pokyčių - įtakoje, edukologija kaip mokslo kryptis suartėja su kitomis mokslo kryptimis. Norint pažinti ugdymo ir švietimo reiškinius nebeužtenka tradicinių pedagoginių žinių, teorijų ar metodų. Ugdymo ir švietimo reiškiniai nebeatsiejami nuo tokių šiuolaikinių reiškinių, kaip globalizacija, visuomenės, grupių ir individo visuomenės laisvėjimas, socialinės problemos, technologijų skvarba į žmonių gyvenimus, darbo rinkos pokyčiai ir pan. Todėl norint geriau pažinti ir suprasti ugdymo ir švietimo procesus šių reiškinių kontekste, būtinos kitų mokslo krypčių žinios. Šiuolaikiniai ugdymo ir švietimo reiškiniai pareikalauja psichologijos žinių, kai analizuojami elgsenos ir asmenybės pokyčiai ugdymo procese; vadybos žinių, kai analizuojamos besimokančios organizacijos; antropologijos žinių, kai analizuojamos savitos ir retos ugdymo praktikos; sociologijos žinių, kai analizuojama socialinė nelygybė ir integracija švietime; istorinių žinių, kai analizuojama švietimo sistemų raida; politologinių žinių, kai analizuojamas pilietiškumo ugdymas ir įvairių ideologijų įtaka švietimui; socialinio darbo žinių, analizuojamas asmens įgalinimas.

Doktorantūros aktualumas socialinei raidai. Pasaulio bankas³ taip pat akcentuoja švietimo ir ugdymo tyrimų vaidmenį socialinių ir ekonominių iššūkių akivaizdoje. Pasaulio bankas skelbia, kad „Švietimas ir ugdymas yra vienas galingiausių instrumentų mažinant skurdą ir nelygybę, yra darnaus ekonominio augimo pagrindas“. Edukologų atliekami tyrimai leidžia geriau pažinti švietimo ir ugdymo procesų indėlių, veiksmingumą ir rezultatus kuriant darnią visuomenę

Doktorantūros aktualumas kultūros raidai. Edukologija – multidisciplininis⁴ ugdymo mokslas, kuris apima visas tikrovės sritis, tiria permanentinį žmogaus ir grupių ugdymą⁵. Šiandien švietimo ir ugdymo procesams visame pasaulyje didžiausią įtaką turi esminės ugdymo teorijos, ugdymą

¹ ESF/2004/2.5.0-K01-012

² http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

³ Research for development : a World Bank perspective on future directions for research. 2010/09/01. Development Economics Senior Vice Presidency.

http://econ.worldbank.org/external/default/main?pagePK=64165259&piPK=64165421&theSitePK=469372&menuPK=64166093&entityID=000158349_20100929111750

⁴ Communication from the Commission, Building the ERA of knowledge for growth. Commission of the European Communities. COM(2005) 118 final. Brussels, 6.4.2005.

⁵ L.Jovaiša (1993). Pedagogikos terminai. Kaunas. Šviesa.

apibūdinančios kaip natūralios vaiko prigimties ir interesų puoselėjimą, vertybių perdavimą, protinę discipliną įsisavinant mokymosi dalyką, esminių vertybių harmonizavimą su supančiu pasauliu. Makro lygmens pokyčiai - globalizacija, socialinė, kultūrinė įvairovė, vertybinis pliuralizmas, informacinių technologijų skverbtis ir kt. - lemia, kad ugdymo ir švietimo poreikiai, atitinkamai ir edukologijos objektas, iš esmės prasiplečia. Visuomenėje vykstantys pokyčiai ne tik lėmė formalaus ugdymo pokyčius, tačiau ugdymas ir švietimas tapo socialiniu reiškiniu, apimančiu įvairiausias socialinio gyvenimo sritis. Pilietinės visuomenės diskursas, skirtingus interesus atstovaujančios bendruomenės, silpnėjanti institucijų kontrolė ir auganti piliečių galia, įvairovės, neapibrėžtumo ir pokyčių sąlygos visuomenėje,- šios ir kitos naujos socialinės sąlygos lemia ir edukologijos objekto kaitą. Nebetinka tradiciniai, mokyklos klasei sukurti ir institucinei ugdymo praktikai skirti, ugdymo metodai. Ugdymo metodų samprata keičiasi iš esmės keičiantis formaliojo, neformaliojo ir savaiminio ugdymo formų balansui. Edukologijos tyrėjų dėmesys išplečiamas nuo formaliosios ir institucionalizuotos pedagogikos prie ugdymosi aplinkų, įgalinimo, profesinės veiklos, pilietinės savirealizacijos, vietinių bendruomenių, o tai sutampa su tarptautiniu edukologijos tyrimų diskursu.

**EDUKOLOGIJOS MOKSLO KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ
PROGRAMA (tvirtinta Jungtinio Komiteto posėdyje 2011 rugsėjo 14 d.)**

Visus modulius teikia jungtinės VDU, VU, KU, MRU bei Aveiro universitete (Portugalija) komandos⁶.

Studentai studijuoja visuose universitetuose išvažiuojamųjų sesijų, nuotolinių studijų ar kitais, su dėstytojų komanda suderintais būdais.

Kodas	07 S
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis	Edukologija
Studijų pakopa	Trečia
Studijų forma ir trukmė (metais)	Nuolatinė – 4 metai. Ištestinė – 6 metai
Programos apimtis kreditais	240 ECTS
Suteikiamas mokslinis laipsnis	Socialinių mokslų (edukologija 07S) daktaro laipsnis

Programos paskirtis (iki 700 simbolių)

Šios programos paskirtis – rengti mokslininkus, gebančius savarankiškai atlikti mokslinių tyrimų ir socialinės plėtros darbus bei spręsti mokslo problemas. Edukologijos doktorantūros programa rengia Socialinių mokslų srities edukologijos krypties mokslų daktarus. Šie specialistai galės dirbti tiriamąjį darbą visuose švietimo sistemos lygmenyse, taip pat mokslinį ir pedagoginį darbą profesinio mokymo ir aukštojo mokslo institucijose, neformaliojo švietimo institucijose.

Studijų rezultatai (įgyjamos kompetencijos)

Baigę šią programą doktorantai gebės:

1. analizuoti savo mokslinę ir pedagoginę veiklą, plėtoti kompetencijas bei asmeninę karjerą;
2. vertinti ir interpretuoti pasirinktus švietimo reiškinius ir problemas teorijos bei kitų tyrimų kontekste;
3. pritaikyti kitų mokslų pasiekimus švietimo tyrimuose;
4. vertinti švietimo reiškinius veiklos pasaulio kontekste;
5. vertinti aukštojo mokslo reiškinius ir problemas didaktikos požiūriu;
6. suplanuoti ir atlikti kokybinį ir kiekybinį švietimo tyrimą;
7. atlikti tyrimo rezultatų apiforminimą bei sklaidą;
8. taikyti aprašomosios statistikos metodus atliekant mokslinį tyrimą;
9. parengti ir atlikti švietimo tobulinimo ir mokslo projektą.

Karjeros galimybės

Baigę doktorantūros studijas, daktarai galės dirbti tyrėjais, švietimo politikos kūrėjais, švietimo projektų rengėjais ir vykdytojais, dirbti mokslinį ir pedagoginį darbą aukštojo mokslo institucijose, užimti vadovaujančias pareigas švietimo ir mokslo institucijose.

Baigiamasis vertinimas

Baigiamasis darbas – parengta ir viešai ginama daktaro disertacija.

Priėmimo sąlygos

Į edukologijos mokslo krypties doktorantūrą kandidatai priimami atviro konkurso būdu. Atviraime konkurse gali dalyvauti asmenys, turintys magistro kvalifikacinį laipsnį arba jam prilygintą aukštąjį išsilavinimą. Priėmimo sąlygos plačiau pateiktos doktorantūros reglamente.

⁶ Už kiekvieną modulį atsakinga dėstytojų komanda pristatoma atskiro modulio apraše.

Programos turinys

Eil. Nr.	Modulio pavadinimas	Kreditai, ECTS
PRIVALOMI MODULIAI		
1.	Šiuolaikinės ugdymo filosofijos problemos (EDU8001)	5
2.	Socialinių tyrimų metodologija (EDU8002)	5
PASIRENKAMI MODULIAI (privaloma išklaudyti 20 ECTS)		
3.	Aukštosios mokyklos didaktika (EDU9001)	5
4.	Edukologijos kokybinių tyrimų metodologija (EDU8003)	5
5.	Edukologijos kiekybinių tyrimų metodologija (EDU8004)	5
6.	Švietimo plėtros projektai (EDU8005)	5
7.	Profesija ir žmogaus psichosocialinė raida (EDU8006)	5
Specialieji moduliai (programoje derinama su vadovu: taip pat, be siūlomų, galima pasirinkti modulį kituose universitetuose bei fakultetuose, jei tai būtina studijuojamos tematikos gilesniam pažinimui, suderintai individualiai programai būtinas jungtinio komiteto pritarimas) ⁷		
9.	Tarpkultūrinio švietimo dimensijos (EDU9002)	5
10.	Kūrybiškumo plėtotė šiuolaikinėje švietimo sistemoje (EDU8007)	5
11.	Socialinio ugdymo teorija (EDU8008)	5
12.	Mokymosi visą gyvenimą konceptualizavimas teorijoje ir politikoje (EDU9003)	5
13.	Karjeros projektavimo paradigmos (EDU9004)	5
14.	Šiuolaikinės švietimo sociologijos teorijos (EDU9005)	5
15.	Edukologijos raida, tendencijos ir perspektyvos (EDU9006)	5
16.	Švietimo politika ir vadyba: identitetas ir globalumas (EDU9007)	5
INDIVIDUALIOS STUDIJOS, KONSULTAVIMAS		
1.	Parengti ir publikuoti mažiausiai 2 straipsnius leidiniuose (iš jų vienas straipsnis - paremtas teoriniais, kitas straipsnis - empiriniais duomenimis), kurie registruoti MT referuojamose duomenų bazėse	210
2.	Dalyvauti bent 2 mokslinėse konferencijose ir skaityti parnešimus disertacinio tyrimo tematikoje	
3.	Dalyvauti bent vienoje mokslo ir/ar studijų stažuotėje užsienyje.	
4.	Parengti ir pateikti Jungtinės edukologijos doktorantūros komisijos svarstymui daktaro disertaciją, parengtą pagal numatytą turinio ir struktūros aprašą.	

Doktorantūros studijų rezultatų vertinimo tvarka;**Studijų rezultatų vertinimo tvarka**

1.	Studijuoti visi privalomi moduliai (10 ECTS kreditų) ir gautas galutinis kiekvieno modulio studijų pasiekimų įvertinimas.
2.	Studijuoti keturi moduliai (20 ECTS kreditų) iš pasirenkamųjų modulių sąrašo ir gautas kiekvieno modulio studijavimo pasiekimų įvertinimas.
3.	Parengti ir publikuoti 2 straipsniai leidiniuose, kurie registruoti MT referuojamose duomenų bazėse.
4.	Dalyvauta bent 2 mokslinėse konferencijose ir skaityti parnešimai tyrimo tematikoje.
5.	Dalyvauta bent vienoje mokslo ir/ar studijų stažuotėje užsienyje.
6.	Pagal numatytą turinio ir struktūros aprašą parengta ir pateikta Jungtinės edukologijos doktorantūros komisijos svarstymui daktaro disertacija.

⁷ Studentai gali rinktis ir išlyginamuosius kursus, pvz., Edukologija (VDU)